

UNIL | Université de Lausanne
Chaire d'histoire des Juifs et du judaïsme
bâtiment Anthropole bureau 5032
CH-1015 Lausanne

**Autour d'une
souveraineté juive.
A l'occasion du
soixantième
anniversaire de
l'Etat d'Israël.**

על ריבונות יהודית.

בעקבות שישים שנה

למדינת ישראל.

**Colloque international du lundi
24 au mercredi 26 novembre
2008.
Institut suisse de droit comparé.
UNIL Dorigny.**

**כנס בינלאומי, יום ב' 24 – יום ד' 26
בנובמבר 2008.
הכנס יערך במכון
השוויצרי למשפט משווה.**

Traduction simultanée français hébreu.

תרגום סימולטני עברית צרפתית.

Organisation
Jacques Ehrenfreund, Danny Trom.

ארגון
ז'אק ארנפריינד, דני תרום.

LUNDI 24 NOVEMBRE

20.30 : Projection du film de Nurith Aviv

Langue sacrée, langue parlée.

En présence de la réalisatrice.

Cinéma *Atlantique*, 3 rue St-Pierre,

Lausanne.

Entrée libre.

יום ב' ה-24 בנובמבר

בשעה 20.30, הקרנת סרטה של נורית

אביב לשון קודש שפת חול.

בנוכחות הבמאית.

בית הקולנוע *Atlantique*

INSCRIPTION OBLIGATOIRE aux journées du mardi et mercredi à l'adresse suivante : aline.hostettler@unil.ch. Entrée libre dans la limite des places disponibles, communauté universitaire prioritaire.

MARDI 25 NOVEMBRE

9.00 - 12.30

יום ג', ה-25 בנובמבר, מושב ראשון

12.30 - 9.00

Ouverture et présentation du colloque

Jacques Ehrenfreund

Université de Lausanne.

דברי פתיחה

ז'אק ארנפריינד

אוניברסיטת לאוזן.

Israël comme peuple et comme nation

Pierre Manent

Centre Raymond Aron, EHESS,

Paris.

ישראל כעם וכאומה

פיאר מאנאט

מרכז ארון, EHESS, פריז.

Malkhut et Geula (royauté et rédemption) : un paradoxe historique

Sylvie-Anne Goldberg

Centre d'études juives, EHESS,

Paris.

מלכות וגאולה : פרדוקס היסטורי

סילבי-אן גולדברג

EHESS, פריז.

Pause

הפסקה

L'Etat juif du point de vue de l'émancipation

Bruno Karsenti

Institut Marcel Mauss, EHESS, Paris.

המדינה היהודית מנקודת מבט

האמנציפציה

ברונו קרסנטי

מכון מאוס, EHESS, פריז

Discussion générale

דיון

12.30 - 14.00 : Déjeuner

הפסקת צהרים 14.00 - 12.30

MARDI 25 NOVEMBRE
14.00 - 18.00

La souveraineté juive: notes en vue de diagnostiquer quelques "apories" issues de l'histoire du christianisme
Pierre Gisel, Thierry Laus
Université de Lausanne.

Séculariser la souveraineté
Menahem Lorberbaum
Université de Tel Aviv, Israël.

Pause

Arendt et le post-sionisme : existe-t-il une alternative politique à la souveraineté juive ?
Elkhanan Yakira
Université hébraïque de Jérusalem, Israël.

Au-delà de la souveraineté : la pensée sioniste de l'autonomie entre Europe centrale, orientale et Palestine mandataire
Dimitry Shumsky
Université hébraïque de Jérusalem, Israël.

Discussion générale

יום ג', ה-25 בנובמבר, מושב שני
18.00 - 14.00

ריבונות יהודית : רישומים לצורך הבנת כמה "חולשות" הנובעות מתולדות הנצרות
פיאר ג'יזל, טיארני לאוס
אוניברסיטת לאוזן.

חילון הריבונות
מנחם לורברבוים
אוניברסיטת תל אביב

הפסקה

ארנדט, והפוסט-ציונות: האם יש תחליף פוליטי לריבונות יהודית ?
אלחנן יקירה
האוניברסיטה העברית בירושלים

מעבר לריבונות: ציונות אוטונומיסטית בין מזרח ומרכז אירופה לארץ-ישראל המנדטורית
דימיטרי שומסקי
פוליטולוג, האוניברסיטה העברית בירושלים.
האוניברסיטה העברית בירושלים.

דיון

MERCREDI 26 NOVEMBRE
9.00 - 12.30

L'Etat-nation et son avenir en Europe et au Moyen-Orient
Alexander Jakobson
Université hébraïque de Jérusalem, Israël.

יום ד' ה-26 בנובמבר, מושב שלישי
12.30 - 9.00

מדינת הלאום ועתידה באירופה ובמזרח התיכון
אלכסנדר יעקובסון
האוניברסיטה העברית בירושלים.

Souveraineté juive et « Etat-gardien »

Danny Trom

Institut Marcel Mauss, EHESS, Paris.

ריבונות יהודית ומדינת שומר

דני תרום

מכון מאוס, EHESS, פריז.

Pause

הפסקה

Israël peut-il être un Etat-nation comme les autres ?

Moshe Berent

Open University of Israël.

האם ישראל יכולה להיות מדינת לאום
נורמאלית ?

משה ברנט

האוניברסיטה הפתוחה.

Discussion générale

דיון

12h30 - 13h30 : Déjeuner

12.30 - 13.30 : הפסקת צהרים

MERCREDI 26 NOVEMBRE

13.30 - 17.00

יום ד' ה-26 בנובמבר, מושב רבעי

17.00 - 13.30

Les sources de l'opposition arabe à Israël et les chances d'une réconciliation future

Amal Jamal

Université de Tel Aviv, Israël.

מקורות ההתנגדות הערבית לישראל וסיכויי
ההתפייסות איתה בעתיד

אמל ג'מאל

אוניברסיטת תל אביב.

Le corps de l'intellectuel, Israël et la globalisation culturelle

Cédric Cohen-Skalli

Université de Tel Aviv, Israël.

מקומו של איש הרוח, ישראל והגלובליזציה
התרבותית

סדריק כוהן-סקלי

אוניברסיטת תל אביב.

Pluralisme juridique en Israël : perspectives et apories

Yedidia Stern

Université Bar Ilan, Israël.

פלורליזם משפטי בישראל: חזונות וסיוטים
ידידיה שטרן

אוניברסיטת בר אילן.

Pause

הפסקה

Discussion générale et conclusion

שיחה מסכמת

Présentation :

L'année 2008 marquera l'anniversaire des soixante ans de l'état d'Israël. Les anniversaires sont traditionnellement des moments de célébration, mais aussi parfois de dénigrement. Le monde académique leur donne généralement la forme du bilan qui consiste à effectuer le solde, positif ou négatif, d'une entreprise. Peut-être n'y a-t-il pas d'entreprise dont les bilans creusent des écarts aussi profonds que le sionisme politique et son œuvre, l'état d'Israël.

La souveraineté, définie comme la volonté d'être maître de son devenir, est l'ambition qui a accompagnée depuis sa naissance l'un des mouvements d'émancipation des Juifs appelé sionisme. Cela fera soixante ans l'an prochain, que des Juifs ont recouvré, ou inventé une forme nouvelle de souveraineté incarnée désormais dans un état. Ainsi un peuple monde, caractérisé par la dispersion et la structuration en communauté texto-centrée, s'est donné pour objectif de fonder un cadre politique assurant aux Juifs tout à la fois la sécurité politique et une vie normale. Notons que la souveraineté juive a constitué ici, une modalité particulière de la rencontre des Juifs avec le paradigme politique européen. La création d'un état fut à cet égard, la forme contingente qu'imposa in fine, la conjoncture historique. Six décennies plus tard, les interrogations soulevées par cette forme politique nouvelle sont nombreuses et constituent autant de contestations et de remises en cause de cette volonté de normalisation des Juifs par les moyens de la politique. Incomplètement acceptée par son environnement, souvent condamnée dans une Europe qui y a renoncé, la souveraineté est aussi déplorée au regard de son incompatibilité avec un supposé ethos juif. C'est à l'examen des questions posées par ce projet émancipateur qu'entend s'attacher ce colloque. Le bilan auquel nous sommes dès lors appelés, porte indissociablement sur l'état et sur les logiques dont il procède et qu'en retour il reconfigure. Il convient alors de porter l'attention sur le rapport, parfois occulté, parfois trop simplifié, entre la situation passée et présente des Juifs et cet état. Etat juif, état des Juifs, état pour les Juifs sont autant de manières différentes de déterminer la nature de ce lien. Ce colloque ambitionne, en associant des perspectives diverses, de clarifier, sur ce quoi doit porter le compte au moment du bilan, à savoir, le projet d'une souveraineté juive.

שנת 2008 מצוינת ע"י יובל ה-60 של מדינת ישראל. יובלות הם הזדמנות לציון הישגים אך גם לביקורת עצמית. בעולם האקדמי יובלות מאופיינים ע"י בחינה מחודשת של הישגים מול כישלונות. כמדומה, אין נושא שמעורר מחלוקת עמוקה כל כך בהערכת ההישגים והכישלונות כמו הציונות הפוליטית ויציר כפיה, מדינת ישראל. השאיפה לריבונות, קרי הרצון של עם לקבוע את עתידו, ליוותה את אחת התנועות היהודיות לאמנציפציה – היא התנועה הציונית. השנה, ימלאו ששה עשורים מאז הצליחו היהודים להמציא לעצמם מחדש ריבונות במסגרת של מדינה. כך, עם בעל פזורה עולמית, שאופיין תמיד על ידי מבנה קהילתי המאורגן סביב נאמנות לטקסט מקודש, עיצב עצמו מחדש סביב מטרה פוליטית – להעניק לכל יהודי באשר הוא ביטחון פוליטי וקיום נורמאלי. שאיפה זו לריבונות היתה אחת האופציות של המפגש של היהודים עם הפרדיגמה הפוליטית האירופית. הקוניונקטורה האירופית במאה התשע עשרה גרמה לכך שהיהודים יראו הכרח בריבונות יהודית.

ששה עשורים מאוחר יותר השאלות שעוררה היצירה הפוליטית החדשה הן רבות וחלקן אף קורא תיגר על עצם הרצון לנורמליזציה פוליטית של הקיום היהודי. המדינה שאף פעם לא זכתה להכרה מלאה בזכות קיומה על ידי שכנותיה, ולעתים קרובות נמצאת תחת ביקורת קשה של אירופה שויתרה במידה מסוימת על רעיון הריבונות הלאומית, יש מי שתופסים אותה כסותרת את אפילו האתוס היהודי.

הכנס יעסוק בבחינה מחודשת השאלות העולות סביב מה שנועד להיות הפרויקט האמנציפטורי של העם היהודי. המאזן שאנו נבקש לבחון יתייחס אל הקשר בל-יינתק שבין רציונאל ייסודה של המדינה ובין המציאות שאותה היא מבקשת לעצב מחדש. תשומת לב מיוחדת תוקדש לקשר, לעתים מקודש, לעתים פשטני, בין מצבם של היהודים בעבר ובהווה ובין מדינה זו. מדינה יהודית, מדינה של יהודים, מדינה עבור יהודים, הן דרכים שונות להגדרת אופייה של יצירה פוליטית זו. הכנס שואף למצוא פרספקטיבות מגוונות, לברר מה אמור להיות מאזן הכישלונות וההצלחות של פרויקט המדינה היהודית.